EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

15. november 2011 *

Kohtuasjas C-539/09,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 21. detsembril 2009 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Caeiros ja B. Conte, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

keda toetab:

Euroopa Parlament, esindajad: R. Passos ja E. Waldherr,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

Euroopa Liidu Kontrollikoda, esindajad: esialgu R. Crowe, seejärel T. Kennedy ja B. Schäfer,

menetlusse astujad,

versus

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: C. Blaschke ja N. Graf Vitzthum, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed: A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, J. Malenovský ja M. Safjan, kohtunikud K. Schiemann (ettekandja), G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, C. Toader ja J.-J. Kasel,

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

I - 11284

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. märtsi 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 25. mai 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Oma hagiavalduses palub Euroopa Komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik ei lubanud Euroopa Liidu Kontrollikojal viia Saksamaal läbi nõukogu 7. oktoobri 2003. aasta määrusel (EÜ) nr 1798/2003 halduskoostöö kohta käibemaksu valdkonnas (EÜT L 264, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 392) ja selle rakenduseeskirjadel põhineva halduskoostöö kontrolli, siis on Saksamaa Liitvabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad EÜ artikli 248 lõigetest 1–3, nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74), artikli 140 lõikest 2 ja artikli 142 lõikest 1 ning EÜ artiklist 10.

Õiguslik raamistik

2 Määrus nr 1605/2002 on vastu võetud EÜ artikli 279 ja EA artikli 183 alusel. Selle määruse artikli 140 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Kõikide tulude ja kulude õiguspärasuse ja korrakohasuse kindlakstegemisel võtab kontrollikoda arvesse asutamislepingu sätteid, eelarvet, käesolevat määrust, rakenduseeskirju ja kõiki muid asutamislepingute kohaselt vastuvõetud õigusakte.

2. Oma ülesannete täitmisel on kontrollikojal õigus tutvuda artiklis 142 sätestatud viisil kõikide dokumentide ja andmetega, mis on seotud talituste ja asutuste finantsjuhtimisega ja käsitlevad ühenduste rahastatavaid või kaasrahastatavaid meetmeid. Kontrollikojal on õigus küsitleda kõiki tulu- ja kulutoimingute eest vastutavaid ametnikke ja kasutada kõiki auditeerimismenetlusi, mis on kõnealuste talituste või asutuste puhul asjakohased. Liikmesriikides toimub audit koostöös siseriiklike auditeerimisasutustega või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis pädevate siseriiklike talitustega. Kontrollikoda ja liikmesriikide auditeerimisasutused teevad koostööd usalduslikult, säilitades samal ajal oma sõltumatuse.

[...]”

3 Määruse nr 1605/2002 artikli 142 lõige 1 näeb ette:

„Komisjon, teised institutsioonid, ühenduste huvides tulusid ja kulusid haldavad asutused ja eelarvest tehtavate maksete lõppsaajad aitavad kontrollikoda igakülgselt ja annavad kontrollikojale kogu teabe, mida too peab oma ülesannete täitmiseks

vajalikuks. Nad annavad kontrollikoja käsutusse kõik ühenduse eelarvest rahastatavate lepingute sõlmimist ja täitmist käsitlevad dokumendid, kõik sularaha või materiaalse vara arvestusdokumendid, kõik raamatupidamisdokumendid või tõendavad dokumendid ning nendega seotud haldusdokumendid, kõik tulude ja kuludega seotud dokumendid, kõik inventarinimestikud, kõik organisatsiooni skeemid, mida kontrollikoda peab vajalikuks eelarve täitumist ja majandustulemust käsitleva aruande auditeerimiseks dokumentide põhjal või kohapeal, ja samaks otstarbeks ka kõik magnetkandjal loodud või säilitatavad dokumendid ja andmed.

Asjaomaste valitsuste muud üksused ja siseauditiorganid aitavad kontrollikoda igal viisil, mida viimane peab oma ülesannete täitmiseks vajalikuks.

Esimene lõik kehtib ka füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta, kes saavad makseid ühenduse eelarvest."

4 Nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsus 2000/597/EÜ Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 253, lk 42; ELT eriväljaanne 01/03, lk 200), mis on vastu võetud EÜ artikli 269 ja EA artikli 173 alusel, sätestab artikli 2 lõike 1 punktides c ja d:

„Järgmisi tulusid käsitatakse Euroopa Liidu eelarvesse kavandatud omavahenditena:

[...]

c) ühtse määra kohaldamine kõigi liikmesriikide ühtlustatud käibemaksu arvutusbaasi suhtes, mis määratakse kindlaks kooskõlas ühenduse eeskirjadega. Sel eesmärgil arvessevõetav maksubaas ei ületa ühegi liikmesriigi puhul 50 protsenti [rahvamajanduse kogutoodangust (edaspidi „RKT")] vastavalt lõikele 7;

d) kõigi liikmesriikide rahvamajanduse kogutoodangute summa suhtes määra kohaldamine, mis määratakse kindlaks eelarvemenetluse kohaselt kõiki muid tulusid arvesse võttes."

5 Otsuse 2000/597 artikli 8 lõige 2 näeb ette:

„Ilma et see piiraks raamatupidamisarvestuse kontrollimist ning nimetatud kontrolli seaduslikkuse ja korrapärasuse inspekteerimist vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 248 ja Euratomi asutamislepingu artikli 160C sätetele – nimetatud kontrollimine ja inspekteerimine käsitlevad peamiselt käibemaksust ja RKTst laekuvate omavahendite baasi kindlaksmääramise siseriiklike süsteemide ja korra usaldusväärsust ja tõhusust – ning ilma et see piiraks EÜ asutamislepingu artikli 279 lõikes c ja Euratomi asutamislepingu artikli 183 punktis c sätestatud inspekteerimise korda, võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ühehäälselt vastu sätted, mida on vaja käesoleva määruse kohaldamiseks ning selleks, et kontrollida artiklites 2 ja 5 nimetatud tulude sissenõudmist, komisjoni käsutusse andmist ja tasumist."

6 Otsus 2000/597 on asendatud nõukogu 7. juuni 2007. aasta otsusega 2007/436/EÜ Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (ELT L 163, lk 17), mis jõustus 1. jaanuaril 2007. Viimati nimetatud otsuse artikli 2 lõike 1 punktide b ja c kohaselt kuuluvad jätkuvalt Euroopa Liidu üldeelarvesse kavandatud omavahendite hulka tulud, mis on saadud ühtse määra kohaldamisel kõigi liikmesriikide ühtlustatud käibemaksu arvestusbaaside suhtes, mis määratakse kindlaks kooskõlas ühenduse

eeskirjadega, samuti tulud, mis on saadud kõigi liikmesriikide summaarse kogurahvatulu suhtes ühtse määra kohaldamisel, mis määratakse kindlaks eelarvemenetluse kohaselt kõiki muid tulusid arvesse võttes.

7 Nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1553/89 käibemaksust laekuvate omavahendite kogumise kindla ühtse korra kohta (EÜT L 155, lk 9; ELT eriväljaanne 01/01, lk 197) artikli 2 lõige 1 sätestab:

„Käibemaksu-omavahendite baas määratakse kindlaks [nõukogu 17. mai 1977. aasta direktiivi 77/388/EMÜ kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas (EÜT L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 23; edaspidi „kuues käibemaksudirektiiv")] artiklis 2 nimetatud maksustatavate tehingute põhjal, [...]."

8 Määruse nr 1553/89 artikli 3 kohaselt:

„Ilma et see piiraks artiklite 5 ja 6 kohaldamist, arvutatakse antud kalendriaasta käibemaksu-omavahendite baas nii, et liikmesriigis kõnealusel aastal laekunud käibemaksu netotulu kogusumma jagatakse sel aastal kohaldatud käibemaksumääraga.

Kui liikmesriigis kohaldatakse rohkem kui üht käibemaksumäära, arvutatakse käibemaksu-omavahendite baas nii, et laekunud käibemaksu netotulu kogusumma jagatakse kaalutud keskmise käibemaksumääraga. [...]"

9 Määruse nr 1798/2003 kaks esimest põhjendust selgitavad:

„(1) Liikmesriikide piire ületav maksudest kõrvalehoidumine ja maksustamise vältimine põhjustavad eelarvekahju ja õiglase maksustamise põhimõtte rikkumist ning võivad kaasa tuua moonutusi kapitali liikumises ja konkurentsitingimustes. Seepärast mõjutavad need siseturu toimimist.

(2) Käibemaksust kõrvalehoidumise vastu võitlemiseks on vaja tihedat koostööd iga liikmesriigi haldusasutuste vahel, kes vastutavad seda valdkonda käsitlevate sätete rakendamise eest."

10 Määruse nr 1798/2003 artikli 1 lõige 1 näeb ette:

„Käesolevas määruses sätestatakse tingimused, mille kohaselt liikmesriikide haldusasutused, kes vastutavad käibemaksualaste õigusaktide rakendamise eest kauba- ja teenusetarnete, ühendusesisese kaupade omandamise ja kaupade impordi suhtes, teevad koostööd üksteisega ja komisjoniga, et tagada nende õigusaktide täitmine.

Selleks sätestatakse käesolevas määruses tingimused ja menetlused, mis võimaldavad liikmesriikide pädevatel asutustel teha omavahel koostööd ja vahetada omavahel teavet, mis võib neil aidata käibemaksu õigesti arvutada.

Samuti sätestatakse käesolevas määruses eeskirjad ja menetlused teatava teabe elektrooniliseks vahetamiseks, eeskätt ühendusesiseste tehingute käibemaksustamise osas.

[...]”

11 Määruse nr 1798/2003 artikli 3 lõige 2 sätestab:

„Iga liikmesriik määrab ühe keskse sideorgani, kellele antakse edasi põhivastutus halduskoostöö valdkonnas toimuva suhtlemise eest teiste liikmesriikidega. [...]”

12 Määruse nr 1798/2003 II peatükis „Teabevahetus taotluse korral” sisalduv artikkel 5 näeb ette:

„1. Taotluse esitanud asutuse palvel edastab taotluse saanud asutus artiklis 1 osutatud teabe, sealhulgas konkreetset juhtumit või juhtumeid käsitleva teabe.

2. Lõikes 1 osutatud teabe edastamiseks korraldab taotluse saanud asutus selle teabe saamiseks kõik vajalikud haldusuurimised.

3. Lõikes 1 osutatud taotlus võib sisaldada põhjendatud taotlust korraldada teatav haldusuurimine. [...]

[...]”

13 Määruse nr 1798/2003 IV peatükis „Teabevahetus eelneva taotluseta” on ette nähtud teatavate andmete automaatne teabevahetus.

14 Määruse V peatüki sätted näevad ette, et iga liikmesriik peab elektroonilist andmebaasi, milles ta säilitab ja töötleb mitmesugust teavet ühendusesiseste tehingute kohta, samuti elektroonilist andmebaasi, mis sisaldab selles liikmesriigis antud käibemaksukohustuslase registreerimisnumbreid. Ühtlasi on nende sätetega määratletud tingimused, mille alusel iga liikmesriigi pädevale asutusele võimaldatakse juurdepääs sellele teabele.

15 Komisjoni 29. oktoobri 2004. aasta määruse (EÜ) nr 1925/2004, millega nähakse ette määruse nr 1798/2003 teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 331, lk 13), eesmärk on muu hulgas määratleda eelneva taotluseta vahetatava teabe täpsed liigid ja teabevahetuse sagedus, samuti sätestada reeglid teabe elektrooniliseks edastamiseks määruse nr 1798/2003 alusel.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja kohtueelne menetlus

16 Kontrollikoda teatas 26. juuni 2006. aasta kirjaga Saksamaa Liitvabariigi riigikontrollile, et ta plaanib 10.–13. oktoobrini 2006 tulla Saksamaale, et EÜ artikli 248 alusel kontrollida käibemaksust laekuvaid omavahendeid (edaspidi „käibemaksu-omavahendid”) ja liikmesriikide haldusasutuste koostööd käibemaksu valdkonnas määruse nr 1798/2003 kohaselt. Tehti teatavaks eesmärk kontrollida esiteks, kas Saksamaa

Liitvabariik on selle halduskoostöö tarvis loonud haldus- ja organisatsioonilised struktuurid ning teiseks, kuidas toimub koostöö selle määruse artiklis 5 osutatud taotluse saamise korral.

17 Kontrollkäik pidi tehtama peamiselt kesksesse sideorganisse ja olenevalt olukorrast ka teistesse halduskoostöös osalevatesse riigiasutustesse. Samas kirjas palus kontrollikoda Saksamaa Liitvabariigi riigikontrollil teatada, kas too soovib EÜ artikli 248 lõike 3 alusel kontrollimises osaleda.

18 Kontrollikoda saatis 7. septembri 2006. aasta kirjaga Saksamaa Liitvabariigi riigikontrollile dokumendi, mis täpsustas veelgi plaanitava kontrollkäigu kava üksikasju, ja palus eelnevalt edastada teatavad andmed. Saksamaa Liitvabariigi riigikontrollil paluti see kava ja eelteabe taotlus edastada kesksele sideorganile.

19 Kavas oli märgitud, et kontrollkäik puudutab keskse sideorgani organisatsiooni, infrastruktuuri ja töömeetodeid, teabetaotluste saatmist ja vastuvõtmist ning nende menetlemist, eelneva taotluseta teabevahetust ja ühendusesiseseid tehinguid käsitleva teabe hankimist ja vahetamist elektroonilisel teel käibemaksuteabe vahetamise süsteemi andmebaasi vahendusel (VIES) (VAT Information Exchange System, edaspidi „VIES"), millele viitab määruse nr 1798/2003 V peatükk. Ühtlasi nägi kava ette uurida halduskoostööd segavaid õiguslikku laadi takistusi ja nende ületamiseks võetud õiguslikke meetmeid, samuti kõiki muid halduskoostöö parandamiseks ja pettuste ärahoidmiseks võetud meetmeid, nagu tegevuse kooskõlastamine pettustevastase võitlusega tegelevate ametiasutustega, teabevahetust käsitlevad kahepoolsed lepingud, käibemaksukohustuslase registreerimisnumbrite tühistamine, taotluse esitanud asutuse töötajate viibimine taotluse saanud asutuse läbiviidava kontrolli juures ja kontrolli läbiviimine üheaegselt erinevates liikmesriikides, mis on ette nähtud määruse nr 1798/2003 artiklites 11 ja 12, või siis ka programmi „Fiscalis" pakutavate

võimaluste kasutamine (vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2002. aasta otsus 2235/2002/EÜ, millega võetakse vastu siseturu maksustamissüsteemide toimimist parandav ühenduse programm (programm „Fiscalis 2003–2007”) (EÜT L 341, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 364)).

20 Saksamaa Liitvabariigi riigikontroll teatas 18. septembri 2006. aasta kirjaga, et ta soovib selles kontrollimises osaleda.

21 Kuna keskne sideorgan ei edastatud kontrollikojale kontrolli ettevalmistamiseks taotletud dokumente ega kinnitanud selle läbiviimise kuupäeva, teatas kontrollikoda 5. oktoobri 2006. aasta kirjaga Saksamaa Liitvabariigi riigikontrollile kontrollkäigu edasilükkamisest ajavahemikule 14.–17. november 2006.

22 Kuna keskne sideorgan ei kinnitanud ka neid uusi kuupäevi, tegi kontrollikoda 9. novembri 2006. aasta kirjas rahandusministeeriumile ettepaneku viia kavandatav kontroll läbi 4.–7. detsembril 2006. Kontrollikoda osutas samas, et selline kontroll on juba läbi viidud seitsmes liikmesriigis, ja rõhutas, et eesmärk ei ole kontrollida maksustatavaid tehinguid ja käibemaksu nõuetekohast rakendamist, vaid uurida, kas VIES-i raames saadetud ja/või saadud teabetaotlusi menetletakse tulemuslikult ja nõuetekohaselt.

23 Liitvabariigi rahandusministeerium teatas 4. detsembri 2006. aasta kirjas, et ta ei nõustu kontrolli läbiviimisega Saksamaal, ja väitis, et sellel ei ole mingit kehtivat õiguslikku alust.

24 Komisjon sai sellest keeldumisest teada kontrollikojalt ning leides, et viimasel on õigus kavandatav kontroll läbi viia ja et Saksamaa Liitvabariik on oma territooriumil kontrolli läbiviimisele vastuseisu osutades rikkunud oma kohustusi, saatis ta 23. septembril 2008 sellele liikmesriigile märgukirja, paludes tal esitada oma seisukoht vastavalt EÜ artiklile 226. Saksamaa Liitvabariik vastas sellele taotlusele 23. detsembri 2008. aasta kirjaga.

25 Komisjon saatis 23. märtsil 2009 põhjendatud arvamuse, milles ta palus Saksamaa Liitvabariigil võtta kohustuste täitmiseks vajalikud meetmed kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

26 Kuna liikmesriigi 22. mai 2009. aasta vastus komisjoni ei rahuldanud, otsustas ta esitada käesolevas asjas hagi.

Hagi

Poolte argumendid

Argumendid kontrollikoja pädevuse kohta tulude kontrollimise valdkonnas

27 Komisjoni sõnul tuleneb EÜ artiklist 248, et kontrollikojal on ülesanne kontrollida sõltumatu välise kontrollijana, kas ühenduse rahaliste vahendite kogumise ja kasutamisega seotud finantstehingud on õigesti registreeritud ja tõendatud, seaduslikult

ja korrektselt teostatud ning ökonoomselt, tulemuslikult ja tõhusalt hallatud, samuti anda soovitusi ühenduse finantshalduse parendamiseks.

28 Ülesande sisust lähtudes ning et tagada mainitud sätte kasulik mõju, tuleb kontrollikoja kontrollipädevust tõlgendada laialt ja nii, et see hõlmab kõiki valdkondi ja kõiki subjekte, kes on ühenduse tulude või kuludega otseselt seotud.

29 Käibemaksutulu kogumine on otseselt seotud ühendusele laekuvate käibemaksuomavahenditega. Kuuenda käibemaksudirektiivi sätete kohaselt annavad nimelt selle maksuga kogutud tulud lähteväärtuse nende omavahendite summa arvutamiseks.

30 Kuigi määrus nr 1798/2003 ei reguleeri otseselt ühenduse tulude kogumist, mõjutab see käibemaksu-omavahendite seaduslikkust ja korrektsust, kuna määrus paneb aluse koostööle, mille eesmärk on tagada käibemaksu korrektne toimimine, võimaldades seega ühendusel need ressursid tegelikult oma käsutusse saada.

31 Peale selle tuleneb EÜ artikli 248 lõike 3 esimesest lõigust, määruse nr 1605/2002 artikli 140 lõike 2 esimese lõigu kolmandast ja neljandast lausest ning artikli 142 lõike 1 teisest lõigust, samuti üldisemalt võttes EÜ artiklis 10 sätestatud lojaalse koostöö kohustusest, et juhul kui kontroll tuleb läbi viia liikmesriikides, peavad viimased kontrollikoda tema ülesannete täitmisel igati toetama. Kuna Saksamaa Liitvabariik oli vastu sellele, et kontrollikoda viiks Saksamaal läbi vaidlusaluse kontrolli, siis on ta eiranud oma kohustusi selles osas.

32 Parlament väidab, et kontrollikoja sõltumatus, mis on sätestatud EÜ artikli 247 lõigetes 2 ja 4, ning EÜ artikli 248 lõikega 4 sellele institutsioonile antud üldised volitused esitada omal algatusel märkusi ja eriettekandeid, tingivad selle, et tal on õigus vabalt määrata oma kontrollimise ese ühenduse rahaliste vahendite kontrollimise raames, ilma et teisesed õigusaktid saaksid seada selle vabaduse kasutamise tingimusi.

33 Kontrollikoja pädevuse kitsendav tõlgendamine on seda vähem põhjendatud, et tema töö on väärtuslikuks abiks nii eelarvepädevale asutusele kui ka ühenduse seadusandjale, nagu näitab vaidlusaluse kontrollkäigu puhul sellest tuleneva kontrollikoja eriettekande nr 8/2007 sisu (ELT 2008, C 20, lk 1). Kui kontrollikojal oleks ainult volitus teostada kontrolli ja anda arvamusi, ei tekiks ka tema tegevuse õigusliku aluse küsimus samasugusena, nagu see tekib ühenduse õigustloova tegevuse puhul.

34 Käibemaksust kõrvalehoidumine ja maksustamise vältimine ning moonutused, mis sellest tingituna liikmesriikide vahel tekivad, kahjustavad omavahendite süsteemi üldist tasakaalu, kuna käibemaksuressursi mis tahes vähenemine tuleb kompenseerida kogurahvatulul põhinevate omavahendite suurendamisega. Kuna koostöö kvaliteet, mille määrus nr 1798/2003 selles osas ette näeb, peab võimaldama avastada maksupettusi ja koguda täiendavat käibemaksutulu, suurendades seeläbi käibemaksu-omavahendite arvutamise aluseks olevat baassummat, mõjutab selle määruse järgimine tõesti ühenduse tulude seaduslikkust ja korrektsust.

35 Kontrollikoda väidab, et kuna tema ülesanne ja volitused on talle antud EÜ artiklitega 246 ja 248, siis võib ta vabalt määratleda oma kontrollipoliitika, järgides esmast õigust ja arvestades Euroopa Kohtu tõlgendusi, ilma et teisese õiguse sätetega saaks neid volitusi piirata või neist erandeid teha.

36 Tema kontrollipädevus laieneb kõigi ühenduse õiguse osaks olevate normide järgimisele, mis mõjutavad ühenduse kulusid või tulusid, et ta saaks pakkuda parlamendile ja nõukogule saadetavate aastaaruannete ja eriettekannetega lähtealused, mis võimaldavad pidada arutelusid eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluses ja otsida parendamisvõimalusi. Eelkõige on kontrollikojal just eriettekannete raames õigus valida tema pädevusse kuuluv teema või valdkond, mille kohta ta arvab suutvat esitada parendamisettepanekuid, mis puudutavad ühenduse asjassepuutuvate meetmete ökonoomsust, tulemuslikkust ja tõhusust.

37 Saksamaa valitsuse pakutav tõlgendus, mis piirab kontrollikoja pädevust teatud kitsamat liiki raamatupidamisaudititega, lubamata tal teostada usaldusväärsuse kontrolle õigusaktidest ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetest lähtuvate kriteeriumide alusel, jätab EÜ artikli 248 lõike 2 ilma kasulikust mõjust selles osas, milles see säte viitab tulude ja kulude heale haldamisele.

38 Eelnevast tulenevalt on kontrollikojal, selleks et ta saaks esiteks kindlustada käibemaksutulu tegelikku kogumist ja sellest tulenevat usaldusväärset finantsjuhtimist käibemaksu-omavahendite valdkonnas ja teiseks esitada võimalikke soovitusi, põhjendatud vajadus kontrollida, kas määrusega nr 1798/2003 ette nähtud koostöösüsteem toimib nõuetekohaselt ja tulemuslikult.

39 Saksamaa valitsuse avaldatud kartus, et nimetatud institutsioon võib tahta kontrollida liikmesriikide majanduspoliitikat, kuna see annab oma panuse kogurahvatulu moodustumisse, mis omakorda on liidu omavahendite arvutamise alus, ei ole põhjendatud, sest erinevalt käibemaksu valdkonnast, kus liikmesriikidel on ühenduse õigusest tulenevad kohustused tulude kogumise alal, ei eksisteeri taolisi kohustusi,

mis puudutaksid viisi, kuidas liikmesriigid peavad välja töötama ja ellu viima oma majanduspoliitikat.

40 Käsitledes Saksamaa valitsuse argumenti, et on rikutud subsidiaarsuse põhimõtet, leiavad komisjon, parlament ja kontrollikoda, et see põhimõte on kohaldatav õigusloomepädevuse teostamise suhtes, kuid mitte kontrollipädevuse või selliste arvamuste suhtes, nagu annab kontrollikoda. Komisjon ja kontrollikoda toonitavad ühtlasi, et kontrollikoja pädevus, mis hõlmab kõiki ühenduse tulusid ja kulusid tervikuna, on ainupädevus, mis on talle antud asutamislepinguga, pidades eelkõige silmas ühenduse eelarvepädeva asutuse teavitamist eelarve täitmise kontrolli raamides, nii et see pädevus ei ole tuletatav jaotatud pädevuse mõistest ja seda ei saa mõjutada asjaolu, et ka liikmesriigi ametiasutustel on õigus teatavat kontrolli teostada.

41 Komisjon leiab, et kuna määrusega nr 1798/2003 ette nähtud koostöö on piiriülene, siis on igal juhul põhjendatud kontrollikoja sekkumine, kelle pädevus erinevalt siseriiklikest asutustest laieneb kõigile liikmesriikidele. Pealegi nõuab ühine omavahendite süsteem, et iga liikmesriigi nõuetekohane panustamine ühenduse eelarve rahastamisse oleks kindlustatud tsentraliseeritult.

42 Saksamaa valitsuse sõnul on kontrollikoja pädevus – kuigi see on kontrollipädevus, mitte otsustuspädevus – asutamislepinguga täielikult piiritletud, kaasa arvatud siis, kui kõne all on eriettekande koostamine. EÜ artikli 248 lõiked 1–3 näitavad, et see pädevus hõlmab ainult ühenduse tulude ja kulude raamatupidamiskontosid, nende seaduslikkust ja korrektsust.

43 Selles osas ei ole määrusega nr 1798/2003 korraldatud koostöö käibemaksutulude kogumise vallas ühenduse tuludega otseselt või piisavalt otseselt seotud. Käibemaksutulud kuuluvad tegelikult riigieelarvesse ja neid tuleb eristada käibemaksu-omavahenditest, mis ainsana on ühenduse tulu.

44 Seega, nagu nähtub otsuse 2000/597 artikli 2 lõike 1 punktist c ning määruse nr 1553/89 artiklist 2 ja sellele järgnevatest artiklitest, on tegelikult laekunud käibemaksutulu summa lihtsalt kinnitatud arvestusühiku vorm, millest lähtudes tehakse kindlaks käibemaksu-omavahendite summa eraldi arvutuse tulemusena, mis sisaldab erinevaid ekstrapolatsioone, korrektsioone või kompensatsioone.

45 Asjaolu, et käibemaksutulu vähenemine tingib liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate omavahendite ulatuslikuma kaasamise, ei saa samuti anda piisavalt alust laiendada kontrollikoja kontrollipädevust neile tuludele.

46 Nagu kinnitab otsuse 2000/597 artikli 8 lõige 2, saab kontrollikoja pädevusse kuuluda üksnes laekunud käibemaksutulude korrektne määratlemine liikmesriikide poolt ja neist lähtuvate arvutuste täpsus, millega määratakse kindlaks käibemaksu-omavahendite summa. Seevastu ei ole hõlmatud liikmesriikide maksuhaldusasutuste struktuuriüksused ja nende asutuste rakendatavad käibemaksu kogumise menetlused, mis kuuluvad ainult liikmesriikide pädevusse. Kontrollipädevus nende struktuuriüksuste ja menetluste suhtes saab järelikult kuuluda ainult liikmesriigi pädevatele organitele.

47 Kui teha selles küsimuses teistsugune otsus, viib see pealegi selleni, et RKT baasil arvutatud omavahendite puhul tuleb möönda, et kontrollikoja kontrollipädevus laieneb ka liikmesriikide majanduspoliitikale.

48 Teise võimalusena väidab Saksamaa valitsus veel, et ka subsidiaarsuse põhimõte peab viima järeldusele, et käibemaksu kogumise toimingute kontrollimine ja seega ka halduskoostöö selles valdkonnas kuulub mitte kontrollikoja, vaid hoopis liikmesriikide riigikontrolli pädevusse. Määruses nr 1798/2003 viidatud piiriüleste olukordade kontrollimine võib tegelikult vabalt toimuda viimaste ühistegevuse kaudu.

Argumendid kontrollikoja pädevuse kohta kulude kontrollimise valdkonnas

49 Komisjon väidab oma repliigis, et määruse nr 1798/2003 rakendamine tekitas kulusid liidu eelarvele, mistõttu vaidlusalune kontroll on põhjendatud ka lähtudes kontrollikojale kulude kontrollimise osas kuuluvast pädevusest lähtudes. Seda seisukohta kaitses ka kontrollikoda, kes toonitas eelkõige, et Saksa ametiasutustele saadetud kontrollkäigu kavast, mida on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 19, nähtub, et kavandatav kontroll puudutas teabe sellist säilitamist ja vahetamist, mis toimub niihästi CCN/CSI võrgu kui ka VIES-i võrgu abil, ning neid mõlemaid rahastab ühendus programmi „Fiscalis" alusel.

50 Saksamaa valitsus taotleb selle argumendi tunnistamist vastuvõetamatuks, sest kuna seda ei ole esitatud hagiavalduses, ei saa komisjon seda repliigi staadiumis enam esitada. Nimelt kuna kostjast riik jäetakse ilma võimalusest vastata argumendile kostja vastuses, välistab Euroopa Kohtu kodukorra artikli 42 lõike 2 esimene lõik hagi eseme sellise laiendamise. Lisaks tuleneb nimetatud kodukorra artikli 93 lõikest 4, et

menetlusse astujana ei saa kontrollikoda kõrvaldada hagi osalist vastuvõetamatust, mis on tingitud hageja tegematajätmisest.

51 Sel alusel väidab Saksamaa valitsus, et kontroll, millest kontrollikoda teatas, ja seega ka Saksamaa Liitvabariigi vastuseis selle läbiviimisele ei puudutanud üldse ühenduse kulude kontrollimist. Pealegi ei saa vaidlusalust kontrolli tervikuna põhjendada kulude kontrollimise sooviga, kuna see kontroll puudutab ka paljusid elemente, mida rahastatakse ainult liikmesriikide eelarvest.

52 Komisjon palub Saksamaa valitsuse esitatud vastuvõetamatuse väide tagasi lükata. Esiteks oli vaidlusalune argument esitatud kohtueelses menetluses, mistõttu Saksamaa Liitvabariigi kaitseõigused on tagatud. Teiseks ei ole hagi eset selle argumendiga laiendatud. Nii komisjon kui ka kontrollikoda väidavad veel, et menetlusse astuja võib vabalt tugineda argumentidele, mida ei ole esitanud pool, kelle nõudeid ta toetab.

Euroopa Kohtu hinnang

53 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et Saksamaa Liitvabariigi vastuseisu avaldamine kontrollikoja kavandatud kontrollkäigule toimus 2006. aasta lõpus. Lisaks, nagu nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata komisjoni põhjendatud arvamusega määratud tähtaja lõppemisel esineva olukorra alusel. Käesolevas menetluses möödus see tähtaeg 2009. aasta maikuu jooksul.

54 Eelnevast järeldub, et asutamislepingu sätted, millest lähtudes komisjoni väitel esinevat liikmesriigi kohustuste rikkumist tuleb hinnata, on Lissaboni lepingu jõustumisele eelnevad sätted.

55 Seda täpsustust arvestades tuleb esiteks kontrollida, kas Saksamaa Liitvabariik on rikkunud kohustusi, mis tulenevad EÜ artikli 248 lõigetest 1–3.

56 Selles osas olgu meenutatud, et asutamislepingutega on loodud ühenduse erinevate institutsioonide vahelise pädevuse jaotuse süsteem, määrates igale institutsioonile oma rolli ühenduse institutsioonilises struktuuris ja ühendusele usaldatud ülesannete täitmisel (22. mai 1990. aasta otsus kohtuasjas C-70/88: parlament *vs*. nõukogu, EKL 1990, lk I-2041, punkt 21).

57 Nagu nähtub ka EÜ artikli 7 lõikest 1, tegutseb kontrollikoda, kes tõusis institutsiooni seisundisse Maastrichti lepinguga, sarnaselt teiste institutsioonidega nende volituste piires, mis on talle antud EÜ asutamislepinguga.

58 Kontrollikoja ülesanne on kõigepealt väga üldiselt sätestatud EÜ artiklis 246, mis näeb ette, et nimetatud institutsioon tagab auditeerimise.

59 EÜ artikkel 248, mis käsitleb nimetatud ülesannet üksikasjalikumalt ja täpsustab, kuidas kontrollikoda seda täidab, näeb nimelt lõikes 1 ette, et viimane kontrollib

ühenduse kõigi tulude ja kulude raamatupidamiskontosid ja et ta teeb parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamiskontode usaldatavust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust, ning et sellele avaldusele võib lisada konkreetse hinnangu ühenduse iga suurema tegevusvaldkonna kohta.

60 EÜ artikli 248 lõige 2 täpsustab eelkõige, et kontrollikoda kontrollib, kas kogu tulu on laekunud ning kõik kulutused on tehtud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantshaldus on olnud usaldusväärne, teatades selle käigus üksikasjalikult kõigist eeskirjade eiramise juhtudest.

61 EÜ artikli 248 lõige 3 volitab kontrollikoda auditeerima dokumente ja vajaduse korral teostama kontrolli kohapeal, muu hulgas liikmesriikides, koostöös riigi auditeerimisasutustega või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riigi pädevate talitustega.

62 EÜ artikli 248 lõige 4 näeb muu hulgas ette, et kontrollikoda koostab aastaaruande, mille ta saadab muudele institutsioonidele ja mis avaldatakse koos nende institutsioonide vastustega kontrollikoja märkustele Euroopa Liidu Teatajas. Ühtlasi võib kontrollikoda igal ajal teha märkusi – eelkõige eriettekannete vormis – konkreetsete küsimuste kohta ning esitada liidu mõne teise institutsiooni taotlusel arvamusi. Nagu Euroopa Kohus on juba täpsustanud, on nimetatud sätte eesmärk aidata parendada ühenduse finantsjuhtimist institutsioonidele ettekannete edastamise ja neile vastuste koostamisega (10. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-315/99 P: Ismeri Europa *vs.* kontrollikoda, EKL 2001, lk I-5281, punkt 27). Need ettekanded on mõeldud selleks, et teavitada eelarvepädevat asutust, kes on volitatud andma heakskiidu eelarve täitmisele, ja üldisemalt kõiki avalikus sektoris tegutsejaid, kes saavad kaasa aidata võimalike lünkade või puuduste kõrvaldamisele, mille kontrollikoda neis valdkondades on esile toonud.

63 Käesoleval juhul oli kontrollikoja kavandatud kontrolli eesmärk sisuliselt uurida, kas määrusega nr 1798/2003 käibemaksu valdkonnas ette nähtud halduskoostöö struktuurid ja mehhanismid on sisse seatud ja toimivad hästi, ning tehtavad järeldused pidid seejärel võimaldama vajaduse korral koostada eriettekannet, millega antakse soovitusi, mille eesmärk on kindlustada nende struktuuride ja mehhanismide tulemuslikum töö.

64 Selles osas olgu meenutatud, et nagu nähtub EÜ artiklist 269, rahastatakse eelarvet täielikult omavahenditest, ilma et see piiraks muid tulusid.

65 Ajal, mil Saksa ametiasutused avaldasid vastuseisu vaidlusaluse kontrolli läbiviimisele, oli Euroopa ühenduste omavahendite süsteem määratletud otsusega 2000/597. Selle otsuse artikli 2 lõike 1 kohaselt kuulusid nimetatud omavahendite hulka eeskätt tulud, mis laekusid ühtse määra kohaldamisest ühtlustatud käibemaksu arvutusbaasi suhtes, mis määratakse kindlaks kooskõlas ühenduse eeskirjadega. Olukord jääb samaks otsuse 2007/436 artikli 2 kohaselt, mis kehtis sel ajal, kui möödus komisjoni põhjendatud arvamusega määratud tähtaeg.

66 Määruse nr 1553/89 artikli 2 lõike 1 alusel määratakse käibemaksu-omavahendite baas kindlaks kuuenda käibemaksudirektiivi artiklis 2 nimetatud maksustatavate tehingute põhjal. Alates 1. jaanuarist 2007 on see direktiiv asendatud nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, lk 1, edaspidi „käibemaksudirektiiv").

67 Ilma et see piiraks nimetatud määruse sätetega ette nähtud mitmesuguseid täpsustusi, näeb artikkel 3 ette, et käibemaksu-omavahendite baas arvutatakse nii, et liikmesriigis kõnealusel aastal laekunud käibemaksu netotulu kogusumma jagatakse sel aastal

kohaldatud käibemaksumääraga, ja kui liikmesriigis kohaldatakse rohkem kui üht käibemaksumäära, tehakse see jagamistehe kaalutud keskmise käibemaksumääraga.

68 Nimetatud täpsustuste hulgas on nimelt määruse nr 1553/89 artikli 2 lõike 2 kolmandas taandes sisalduv täpsustus, mille kohaselt võetakse sama artikli lõike 1 kohaldamisel käibemaksu-omavahendite kindlaksmääramisel arvesse tehingud, mille maksust vabastamist liikmesriigid jätkavad vastavalt kuuenda käibemaksudirektiivi artikli 28 lõike 3 punktile b. Selles osas näeb määruse nr 1553/89 artikli 6 lõike 2 teine taane muu hulgas ette, et sama määruse artikli 2 lõike 2 kolmanda taande kohaldamiseks arvutavad liikmesriigid käibemaksu-omavahendite baasi nii, nagu oleksid need tehingud maksustatavad, ja seda selleks, et asetada need riigid võrdsesse seisu teiste liikmesriikidega, kes ei ole otsustanud teatud sektorit maksust vabastada (vt 23. mai 1990. aasta otsus kohtuasjas C-251/88: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 1990, lk I-2107, punkt 14).

69 Neis erinevates aspektides on kahtlemata tõsi, et käibemaksu tasumisest laekuvad tulud jäävad valdavas osas riigi maksutuluks, mis on kantud liikmesriigi eelarvesse, nii et ühenduse eelarve saab omavahenditena ainult väikese protsendi neist tuludest (vt selle kohta 16. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-414/97: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 1999, lk I-5585, punkt 23).

70 Samuti on õige, nagu väitis Saksamaa valitsus, et käibemaksu-omavahendite summa arvutamine ei seisne lihtsalt tegelikult laekunud käibemaksutuludest protsendi leidmises, vaid selles arvutuses tehakse käesoleva kohtuotsuse punktis 68 meenutatud otstarbel mitmesuguseid korrektsioone.

71 Need järeldused ei mõjuta siiski tõsiasja, et asutamislepingu täitmiseks sisse seatud omavahendite süsteemi eesmärk käibemaksu-omavahendite osas on panna liikmesriikidele kohustus anda ühenduse käsutusse omavahenditena osa neist summadest, mida nad käibemaksuna koguvad (vt selle kohta 13. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-30/89: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 1990, lk I-691, punkt 23). Samuti ei mõjuta need järeldused asjaolu, et liikmesriigid on nimetatud käibemaksutulude kogumise tagamiseks ja selleks, et saaks otsuse 2000/597 või otsuse 2007/436 ja määrusega nr 1553/89 nõutavas ulatuses anda ühenduse eelarve käsutusse vastavad käibemaksu-omavahendid, kohustatud järgima seda kogumist käsitlevaid erinevaid ühenduse õiguse norme, selliseid nagu on kuuendas käibemaksudirektiivis ja käibemaksudirektiivis või veel ka määruses nr 1798/2003 sisalduvad normid. Selles suhtes on olukord tunduvalt erinev olukorrast, mis valitseb liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate omavahendite osas.

72 Seega esineb otsene seos ühelt poolt kohaldatavat ühenduse õigust järgides käibemaksutulude kogumise ja teiselt poolt vastavate käibemaksu-omavahendite ühenduse eelarve käsutusse andmise vahel, kuna iga lünk esimesena nimetatud tulude kogumises leiab potentsiaalselt kajastamist teisena nimetatud vahendite vähenemises.

73 Selles küsimuses on Euroopa Kohus nimelt andnud seisukoha, et kui liikmesriik ei ole teatud liiki tehinguid käibemaksuga maksustanud, eirates kuuendast käibemaksudirektiivist tulenevaid nõudeid, võib selline rikkumine tähendada ühtlasi, et liikmesriik on rikkunud oma kohustust anda käibemaksu-omavahenditena komisjoni käsutusse summad vastavalt maksule, mis oleks tulnud neilt tehingutelt koguda (vt eelkõige 12. septembri 2000. aasta otsused kohtuasjas C-276/97: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2000, lk I-6251, punktid 49, 56, 61 ja 70; kohtuasjas C-358/97: komisjon *vs.* Iirimaa, EKL 2000, lk I-6301, punktid 58, 65, 69 ja 78, ning kohtuasjas C-359/97: komisjon *vs.* Ühendkuningriik, EKL 2000, lk I-6355, punktid 70, 77 ja 87).

74 Samuti on Euroopa Kohus meelde tuletanud, et kuuenda direktiivi artiklitest 2 ja 22 ning ka EÜ artiklist 10 nähtub, et iga liikmesriik on kohustatud võtma kõik meetmed seadusandluse ja halduse tasandil, et tagada oma territooriumil täies ulatuses käibemaksu kogumine, ja täpsustanud, et ühise käibemaksusüsteemi raames on liikmesriigid kohustatud tagama maksukohustuslaste poolt nendele pandud kohustuste täitmise ja et liikmesriikidel on selleks teatud kaalutlusruum, eriti selle üle otsustamisel, kuidas kasutada nende käsutuses olevaid vahendeid, ent Euroopa Kohus on sellegipoolest lisanud, et seda kaalutlusõigust piirab kohustus tagada ühenduse omavahendite tõhus kogumine (17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-132/06: komisjon *vs*. Itaalia, EKL 2008, lk I-5457, punktid 37–39).

75 Eesmärkide hulgas, mida nõukogu kuuenda käibemaksudirektiivi vastuvõtmisel taotles, oli – nagu nähtub eriti põhjendusest 11, mis on hiljem taasesitatud käibemaksudirektiivi põhjenduses 35 – eesmärk saavutada omavahendite ühetaoline kogumine kõigis liikmesriikides (vt 4. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-326/99: „Goed Wonen", EKL 2001, lk I-6831, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

76 Lisaks olgu ühtlasi meenutatud, et käibemaksu-omavahendite iga vähenemine tuleb kompenseerida kulude vähendamise või kogurahvatulul põhinevate omavahendite suurendamisega, mis võib mõjutada ühenduse kulude katmiseks ette nähtud omavahendite süsteemi üldist tasakaalu.

77 Käsitledes täpsemalt määrust nr 1798/2003, tuleb toonitada, et kuna selle määruse alusel liikmesriikidele kohustuslikuks muudetud koostöömehhanismide eesmärk on võidelda maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu käibemaksu valdkonnas kõigis liikmesriikides, siis on need mehhanismid oma olemuselt ise sellised, et avaldavad otsest ja sisulist mõju käibemaksutulude tegelikule kogumisele ja seega käibemaksu-omavahendite ühenduse eelarve käsutusse andmisele.

78 Selles osas tuleb ühest küljest rõhutada, et suur osa käibemaksupettustest leiab aset tegeliku või väidetava ühendusesisese kaubavahetuse juhtudel, ning teisest küljest tuletada meelde, et Euroopa Kohus on varem otsustanud, et asjaomaste liikmesriikide maksuametite vastastikune abistamine ja halduskoostöö on sisulise tähtsusega eelkõige selle vältimiseks, et ühendusesiseselt soetamiselt jääks käibemaks tasumata (vt selle kohta 7. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-285/09: R., EKL 2010, lk I-12605, punkt 52).

79 Lisaks tuleb rõhutada, et see, kuidas liikmesriik määrusega nr 1798/2003 kehtestatud koostööeeskirju tegelikult kohaldab, võib mõjutada mitte ainult selle liikmesriigi suutlikkust võidelda tulemuslikult maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu omaenda territooriumil, vaid ka teiste liikmesriikide suutlikkust tagada see võitlus oma territooriumidel, kuivõrd käibemaksu korrektne kohaldamine neis teistes liikmesriikides sõltub vaid selle liikmesriigi valduses olevast teabest või teabest, mida viimatinimetatu saab hankida palju hõlpsamalt.

80 Eelnevast järeldub, et liikmesriikide ametiasutuste selline koostöö, nagu on ette nähtud määrusega nr 1798/2003, võib juhul, kui seda tehakse tulemuslikult ja kooskõlas määruse sätetega, aidata kaasa pettuste vähenemisele ja käibemaksutulude tegelikule kogumisele ning vastaval määral ka käibemaksu-omavahendite hoidmisele tasandil, millel need peavad olema ühenduse erinevate kohaldamisele kuuluvate õigusaktide alusel, ja seega omavahendite üldise tasakaalu säilitamisele.

81 Neil asjaoludel tuleb möönda, et kontrollikoda oli pädev läbi viima vaidlusalust kavandatud kontrolli selles osas, milles kontroll, mis pidi puudutama määruse nr 1798/2003 alusel tehtavat halduskoostööd, oli seotud ühenduse tuludega, vaadatuna nende

seaduslikkuse ja sellega seonduva usaldusväärse finantsjuhtimise nurga alt, ja oli seega otseselt seotud nimetatud institutsioonile EÜ artikliga 248 antud volitustega.

82 Erinevalt sellest, mida väidab Saksamaa valitsus, ei saa sellist järeldust, kuna see on nimetatud artikli alusel kohustuslik, seada kahtluse alla nimelt otsuse 2000/597 artikli 8 lõikes 2 sisalduva täpsustusega, mille kohaselt nimetatud säte ei piira raamatupidamisarvestuse kontrollimist ning seaduslikkuse ja korrapärasuse inspekteerimist vastavalt EÜ artikli 248 sätetele, kontrollimist ja inspekteerimist, mis käsitlevad peamiselt käibemaksu-omavahendite baasi kindlaksmääramise siseriiklike süsteemide ja korra usaldusväärsust ja tõhusust. Lisaks olgu märgitud, et nimetatud täpsustus on vahepeal välja jäetud otsuse 2007/436 artikli 8 lõikest 2.

83 Peale selle, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 81, kuulus vaidlusalune kavandatud kontroll tervikuna selle pädevuse hulka, mida kontrollikoda evib tulude kontrollimise osas, niisiis ei ole Euroopa Kohtul vaja uurida küsimust, kas ja millisel võimalikul määral oleks see kontroll olnud põhjendatav kontrollikoja pädevusega kulude kontrollimise osas, ega lahendada seega ka küsimust, kas komisjoni ja kontrollikoja sel teemal esitatud argumendid on vastuvõetavad.

84 Lisaks ei ole käesoleva kohtuasja raames vaja ka otsustada, kas ja millisel võimalikul määral võib subsidiaarsuse põhimõte, millele Saksamaa Liitvabariik enda kaitseks teise võimalusena osutas, omada tähtsust kontrollimise valdkonnas kontrollikoja ja siseriiklike kontrolliasutuste vastava sekkumispädevuse jaotamiseks. Selles osas piisab märkusest, et isegi kui eeldada, et subsidiaarsuse põhimõte kuulub antud juhul kohaldamisele, viib käibemaksu valdkonnas määrusega nr 1798/2003 kehtestatud halduskoostöö piiriülene mõõde igal juhul järeldusele, et vaidlusalune kontroll on

selle põhimõttega kooskõlas. Nimelt kuna kontroll on mõeldud tagama sellise koostöö nõuetekohast toimimist, milles osalevad kõigi liikmesriikide haldusasutused ja mille nõuetekohane toimimine sõltub osaliselt iga sellise haldusasutuse suutlikkusest võidelda tulemuslikult maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu oma riigi territooriumil, siis on kontroll paratamatult paremini teostatav ühenduse tasandil tsentraliseeritult kontrollikoja poolt, eriti kuna tema pädevusvaldkond, erinevalt liikmesriikide riigikontrollide pädevusest, laieneb kõigile liikmesriikidele.

85 Kuna kõigist eespool esitatud kaalutlustest järeldub, et kontrollikoda oli EÜ artikli 248 sätete alusel pädev läbi viima sellist kontrolli nagu vaidlusalune kontroll, tuleb tuvastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik avaldas vastuseisu selle kontrolli läbiviimisele oma territooriumil, siis on ta rikkunud nimetatud artiklist, eeskätt selle artikli lõikest 3 tulenevaid kohustusi.

86 Sellest tulenevalt kuulub komisjoni hagi selle nõude osas rahuldamisele.

87 Teiseks, mis puudutab EÜ artikli 10 rikkumist, millele komisjon samuti tugineb, siis piisab seevastu märkusest, et selles artiklis sätestatud üldiste kohustuste rikkumist ei saa tuvastada eraldi üksikasjalikumate kohustuste rikkumisest, mida Saksamaa Liitvabariik oli kohustatud täitma EÜ artikli 248 alusel (vt selle kohta 8. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-334/08: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2010, lk I-6869, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika). Nagu sai juba meenutatud, näeb EÜ artikli 248 lõige 3 nimelt sõnaselgelt ette, et selle artikli lõigete 1 ja 2 alusel kontrollikoja pädevusse kuuluva

kontrolli võib vajaduse korral läbi viia kohapeal liikmesriikides, et see toimub koostöös riigi auditeerimisasutustega või riigi pädevate talitustega, kes teevad sellisel juhul kontrollikojaga usalduslikult koostööd.

88 Kolmandaks palub komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et Saksamaa Liitvabariik on rikkunud määruse nr 1605/2002 artikli 140 lõikest 2 ja artikli 142 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

89 Selles osas piisab märkusest, et komisjon, kellel lasub tõendamiskoormis seoses kohustuste rikkumistega, mida ta väidab, ei ole selgitanud ei seda, mille poolest kohustuste rikkumine, mida ta Saksamaa Liitvabariigile ette heidab, võib neid kahte sätet puudutavas osas olla eristatav sellest rikkumisest, mida ta palub tuvastada ka EÜ artikli 248 lõigetest 1–3 lähtudes, ega ülejäänud osas seda, millisel määral selle liikmesriigi võetud hoiak võib artikli 140 lõike 2 ja artikli 142 lõike 1 täpsest sõnastusest lähtudes kujutada endast nimetatud sätete rikkumist.

90 Sellest järeldub, et komisjoni hagi tuleb jätta selle nõude osas rahuldamata.

91 Kõigist eelnevatest kaalutlustest lähtudes tuleb tuvastada, et kuna Saksamaa Liitvabariik ei lubanud kontrollikojal viia Saksamaal läbi määrusel nr 1798/2003 ja selle rakenduseeskirjadel põhineva halduskoostöö kontrolli, siis on ta rikkunud EÜ artikli 248 lõigetest 1–3 tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

92 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Saksamaa Liitvabariik on kohtuvaidluse sisuliselt kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Saksamaa Liitvabariigilt. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõike 4 esimesele lõigule kannavad menetlusse astunud parlament ja kontrollikoda oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Kuna Saksamaa Liitvabariik ei lubanud Euroopa Liidu Kontrollikojal viia Saksamaal läbi nõukogu 7. oktoobri 2003. aasta määrusel (EÜ) nr 1798/2003 halduskoostöö kohta käibemaksu valdkonnas ja selle rakenduseeskirjadel põhineva halduskoostöö kontrolli, siis on ta rikkunud EÜ artikli 248 lõigetest 1–3 tulenevaid kohustusi.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Mõista kohtukulud välja Saksamaa Liitvabariigilt.**

4. **Jätta Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Kontrollikoja kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad